

**UCHWAŁA NR XXIV/214/2013
RADY GMINY BARANÓW**

z dnia 22 marca 2013 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2013 - 2018.

Na podstawie art. 18 ust 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U z 2001 r. nr 142, poz. 1591 ze zm.), art. 6 ust 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U nr.180, poz. 1493 ze zm.) – Rada Gminy uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2013 – 2018” stanowiący Załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Baranów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Baranów

Jan Franciszek Nowak

GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2013 – 2018

STOP
przemocy w rodzinie

Baranów 2013

Rozdział 1.

Podstawa Prawna

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2013 – 2018 określa zadania własne gminy wynikające z:

- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 ze zm.)
- ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2012 r. Nr 227, poz. 1356)
- ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 ze zm.)
- Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Zgodnie z art. 6 ust 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w tym:

1. Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.
2. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą.
3. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
4. Tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Rozdział 2.

Wstęp

PRZEMOC W RODZINIE TO ZAMIERZONE I WYKORZYSTUJĄCE PRZEWAGĘ SIŁ DZIAŁANIE PRZECIW CZŁONKOWI RODZINY, NARUSZAJĄCE PRAWA I DOBRA OSOBISTE, POWODUJĄCE CIERPIENIE I SZKODY.

Rodzina jest podstawową i niezastąpioną grupą, jednym i niepowtarzalnym środowiskiem kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzice są wzorem dla dzieci. Podstawową rolę prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają również wzajemne relacje pomiędzy rodzicami. W przypadku dezorganizacji, rodzina nie jest w stanie realizować swoich podstawowych zadań. Role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Mówiąc o przemocy należy pamiętać, iż jest ona zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie, i jest ona obecna w codziennym życiu.

Przemoc doznawana w rodzinie rodzi konsekwencje niezmiernie głębokie i szkodliwe, dając o sobie znać w postaci zaburzeń emocjonalnych w bliższej lub dalszej perspektywie czasowej.

Z badań dotyczących rodziny, a także obserwacji życia społecznego wiadomo, że ludzie bardzo niechętnie przyznają się do przemocy wewnątrz rodziny.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje to, że:

- jest intencjonalna – przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary,
- siły są nierównomierne – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Sprawca jest silniejszy a ofiara słabsza,
- naruszone są prawa i dobra osobiste – sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.)
- powoduje cierpienie i ból – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody. Doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Powszechnie przemoc traktowana jest jako akt godzący w osobistą wolność jednostki przyczyniającej się do jej fizycznej, a także psychicznej szkody, wykraczające poza społeczne zasady wzajemnych relacji i zmuszanie jej do zachowań niezgodnych z własną wolą. Przemoc upokarza, wywołuje cierpienie, rodząc tym samym nienawiść i pragnienie odwetu.

Przemoc pojmowana jest także jako wywieranie wpływu na innych ludzi, w wyniku którego ich aktualny poziom rozwoju somatycznego i duchowego jest mniejszy niż potencjalny poziom rozwoju.

Można wyodrębnić różne rodzaje przemocy:

1. Przemoc fizyczna – bicie, znęcanie się, głodzenie, zamykanie, kopanie, policzkowanie, szarpanie, duszenie, ciągnięcie za włosy, rzucanie przedmiotami, ale także używanie niebezpiecznych narzędzi lub grożeniem ich użyciem, zadawanie bólu;
2. Przemoc psychiczna – sprawowanie przez sprawcę przemocy psychicznej kontroli nad ofiarą, np. straszenie zabójstwem, użyciem przemocy, zabranie dzieci, niszczenie lub grożenie zniszczeniem rzeczy, upokarzanie, używanie wulgarnych słów;
3. Przemoc seksualna – zmuszenie do współżycia lub poddania się innym zachowaniom seksualnym, a także wymuszanie współżycia w nieakceptowanej formie. Przemoc seksualna jest często przez ofiary molestowania ukrywana, co w znacznym stopniu utrudnia udzielanie im pomocy;
4. Przemoc finansowa (ekonomiczna) np. utrzymanie ofiary przemocy w całkowitej zależności finansowej, zakazywanie jej pracy zawodowej, nie przekazywanie wystarczającej ilości pieniędzy na prowadzenie domu;
5. Przemoc polegająca na osaczeniu – np. ciągłe chodzenie z kimś, dzwonienie do niego w celu wyrządzenia mu krzywdy lub zastraszenia;
6. Przemoc w wymiarze społecznym – zakazywanie osobie kontaktów z rodziną, przyjaciółmi, zabranianie jej wychodzenia z domu, upokarzanie jej w miejscach publicznych.

Stosowanie przemocy prowadzi do niskiej samooceny, poczucia bezsilności i bezradności, ciągłego niepokoju, depresji, chorób związanych ze stresem. Szczególnie dramatyczne konsekwencje przemocy zauważa się u dzieci. Powoduje ona bowiem w ich psychice nieodwracalne skutki, które mogą dać znać o sobie dopiero w życiu dorosłym.

System prawa w Polsce ściąga sprawców przestępstw przeciwko osobom bliskim za:

art.207 § 1 k.k. – znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny – podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat (ściganie z urzędu)*.

art.191 § 1 k.k. – kto stosuje przemoc wobec osoby lub groźbą bezprawną w celu zmuszenia innej osoby do określonego działania, zaniechania lub znoszenia – podlega karze pozbawienia wolności do lat 3 (ściganie z urzędu) *.

art.197 § 1 k.k. – kto przemocą, groźbą bezprawną lub podstępem doprowadza inną osobę do obcowania płciowego, podlega karze pozbawienia wolności od 2 lat do 12 (ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego)**.

art.209 § 1 k.k. – kto uporczywie uchyla się od wykonania ciążącego na nim z mocy ustawy lub orzeczenia sądowego obowiązku opieki przez nie łożenie na utrzymanie osoby najbliższej lub innej osoby i przez to naraża ją na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych – podlega karze pozbawienia wolności do lat 2 (ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego)**.

*ściganie z urzędu polega na tym, że prokurator i policja prowadzą postępowanie niezależnie od woli i zgody osoby pokrzywdzonej. Wycofanie skargi lub odmowa zeznań nie jest podstawą do umorzenia postępowania, jeśli istnieje uzasadnione przypuszczenie, że popełniono przestępstwo.

**ściganie na wniosek polega na tym, że bez wniosku osoby pokrzywdzonej postępowanie w danej sprawie nie może być wszczęte.

Konieczne jest podjęcie działań zmierzających w kierunku edukacji społecznej dostarczającej wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z problemem. Niezbędne jest również zapewnienie profesjonalnej pomocy interwencyjnej i terapeutycznej zarówno sprawcom jak i ofiarom przemocy, ze szczególnym uwzględnieniem krzywdzonych dzieci.

Rozdział 3. Adresaci programu

Program adresowany jest do mieszkańców Gminy Baranów.

Rozdział 4. Cele programu

**CEL GŁÓWNY PROGRAMU:
PRZECIWDZIAŁANIE ZJAWISKA PRZEMOCY
W RODZINIE I SKUTECZNE ROZWIĄZYWANIE
PROBLEMÓW Z NIM ZWIĄZANYCH
NA TERENIE GMINY BARANÓW**

CELE SZCZEGÓŁOWE

CELAMI SZCZEGÓŁOWYMI SĄ:

1. Podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy.
2. Wsparcie i profesjonalna pomoc doradcza, terapeutyczna, socjalna – rodzicom dotkniętym przemocą.
3. Ochrona ofiar przemocy w rodzinie.
4. Zwiększenie dostępności pomocy instytucjonalnej oraz zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych.
5. Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z tym problemem.
6. Pogłębianie wiedzy dotyczącej zjawiska przemocy i sposobów rozwiązywania tego problemu wśród dzieci, młodzieży i dorosłych.
7. Wspieranie ofiar przemocy w sytuacjach kryzysowych.
8. Ograniczenie występowania zachowań agresywnych wśród dzieci (ze szczególnym uwzględnieniem agresji słownej).
9. Zapewnienie możliwości profesjonalnego wsparcia dla ofiar i sprawców przemocy (porady psychologa, pedagoga, prawnika, podejmowanie interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy).

Zbudowanie systemu działań w zakresie pomocy rodzinom i osobom dotkniętym przemocą.

1. Niwelowanie skutków zjawiska przemocy.

Zadanie 1.

Rozwój współpracy w zakresie budowy spójnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Działania:

- Systematyczne monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Baranów.
- Analiza istniejącej infrastruktury instytucji pomagającym ofiarom przemocy w rodzinie.
- Analiza skuteczności pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą.

Zadanie 2.

Podnoszenie świadomości społecznej mieszkańców gminy w zakresie skali i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Działania:

- Organizacja akcji informacyjnych propagujących pozytywne postawy w stosunkach międzyludzkich.
- Systematyczne podnoszenie wiedzy na temat przemocy w rodzinie w szczególności wśród pracowników socjalnych, policjantów, pedagogów.

- Udzielanie informacji na temat procedur ochrony prawnej i wsparcia dla ofiar i świadków przemocy w rodzinie.

Zadanie 3.

Zwiększenie dostępności do instytucjonalnej pomocy rodzinom, w których stosowana jest przemoc, a w szczególności zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie

Działania:

- Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie przez instytucje oraz w miejscach zamieszkania lub pobytu.
- Pomoc z zastosowaniem różnych rodzajów form pomocy (interwencja, wsparcie, poradnictwo, edukacja, terapia, monitoring i kontrola stanu bezpieczeństwa).
- Udzielanie pomocy i wsparcia rodzinom zmuszonym do opuszczenia miejsca zamieszkania lub pobytu (udzielanie schronienia, pomoc socjalna).
- Ochrona przed dalszym krzywdzeniem przez sprawcę (odseparowanie sprawcy od ofiary, działania korekcyjno – edukacyjne dla sprawców przemocy).

Zadanie 4.

Opracowanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie

Działania:

- Wypracowanie procedur interwencji wobec ofiar i sprawców przemocy, opracowanie planów pomocy.
- Monitorowanie sytuacji w rodzinie w których dochodzi do przemocy ze szczególnych uwzględnieniem sytuacji dzieci.
- Realizacja procedury „Niebieska Karta”.
- Sporządzenie corocznego raportu na temat występowania zjawiska przemocy na terenie gminy Baranów i podjętych działaniach.
- Utworzenie i systematyczne aktualizowanie bazy danych wszystkich instytucji i organizacji na terenie gminy Baranów, powiatu lubelskiego i województwa lubelskiego i umieszczenie jej na stronie internetowej.
- Tworzenie warunków do bezpiecznego spędzania czasu, w szczególności dla dzieci i młodzieży poprzez programy profilaktyczne.

Rozdział 5.

PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

1. Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Spadek liczby przestępstw z zakresu przemocy w rodzinie.
3. Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.

4. Usprawnienie systemu pomocy instytucjonalnej rodzinom dotkniętym przemocą.
5. Zwiększenie zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy.

Rozdział 6. Realizatorzy

Koordinatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie przy współpracy z:

- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Policją,
- Szkołami,
- Pielęgniarkami środowiskowymi,
- Organizacjami pozarządowymi, kościołem i związkami wyznaniowymi,
- Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym w Baranowie.

Rozdział 7. Współpraca

- Powiatowe Centrum pomocy Rodzinie w Puławach,
- Sąd Rejonowy w Puławach,
- Kuratorzy zawodowi,
- Dyrektorzy, nauczyciele, pedagodzy pracujący w szkołach,
- Lekarze i pielęgniarki,
- Pracownicy Urzędu Gminy w Baranowie.

Rozdział 8. Finansowanie programu

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Baranów oraz środków budżetu państwa (programy rządowe).

Rozdział 9. Monitoring i ewaluacja

Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie będzie podlegał monitorowaniu, polegającemu na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań od podmiotów zaangażowanych w ich realizację. Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań. Ocenie podlegać będzie jakość realizacji Programu, efekty podejmowanych przedsięwzięć.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 ze zm.) do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym między innymi opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Przedmiotowa uchwała jest wypełnieniem delegacji ustawowej w przedmiotowym zakresie i jej przyjęcie jest uzasadnione.